

Champions League is sportief failliet

28/10/2014 10:00 HANS SLENDER 0 REACTIES 1365 VIEWS

"De Champions League wordt elk jaar **minder spannend**, met gemak kan ik zeker zes van de acht kwartfinalisten vooraf goed voorspellen en het wordt elk jaar erger", deze boute uitspraak deed ik afgelopen week in mijn jaarlijkse hoorcollege sporteconomie over Europese sportcompetities en financial fair play voor Sport, Gezondheid en Management studenten. De dagen daarna zagen we uitslagen als 6-0, 1-7 en 7-0 en 5-0 in de Champions League. De marktwerking en opzet van deze competitie zorgt er voor dat enkel clubs uit wereldsteden en een grote competitie nog ver kunnen komen. Schrijf ze maar op voor de komende jaren: Londen, Manchester, Parijs, Madrid, Barcelona, Rome, Milaan, Turijn en München. Alleen Berlijn lijkt te ontbreken. Maar waarom doet de UEFA er eigenlijk niks aan?

Oorzaak

De oorzaak van het afnemende competitief evenwicht in de Champions League is eenvoudig. Clubs met een grote thuismarkt kunnen eenvoudiger geld verdienen uit televisie rechten, grote multinationals als sponsor aan zich binden en een groot stadion vol spelen. Gevolg is dat de rijke clubs steeds rijker worden en alles wat daaronder zit het lastig heeft. In een land als Spanje waar Real Madrid en Barcelona het gros van de televisiegelden incasseren worden de verschillen nog groter dan in bijvoorbeeld Engeland, waar een iets meer solidaire verdeelsleutel gebruikt wordt. Gek genoeg is er eerder discussie over de verdeelsleutel in Engeland dan in Spanje, blijkbaar vinden wij de toenemende verschillen normaal?

Ondertussen doet de UEFA alsof zij de ongelijke competitie als een probleem zien en dat zij dit aan willen pakken. Dit is slechts schijn. **Financial fair play zal niks significanten veranderen** op dit vlak, de grote clubs blijven verreweg de **grootste begroting hebben**. Juist de clubs daaronder, die met een suikeroom de aansluiting willen zoeken bij de top, zullen het moeilijker krijgen. De UEFA versterkt het probleem alleen maar. Door invoering van de marketpool zijn de grote clubs uit grote steden ongeacht hun prestaties toch min of meer verzekerd van de hoogste inkomsten uit de Champions League. Dat maakt het voor de clubs uit kleine landen vrijwel onmogelijk om aansluiting te vinden. Daarnaast is de competitie-opzet zo dat toeval vrijwel uitgesloten wordt. De poule wedstrijden in combinatie met meer clubs uit grote competities heeft er voor gezorgd dat verrassingen zoals in de oude 'Europa Cup 1' uitblijven.

Maar eigenlijk ligt de oorzaak bij onszelf: de fans. In de Verenigde Staten is er **een compleet systeem ontstaan** om het competitief evenwicht juist te vergroten. Inkomsten uit televisie, merchandise en tickets worden eerlijk gedeeld, de draft maakt kleine clubs sterker en het salarisplafond beperkt het aantal sterren dat in een team speelt. Dat dit kan in de Verenigde Staten ligt deels aan de franchisestructuur en regelgeving, maar vooral ook aan de cultuur. Waar de Amerikaanse supporter sport vooral ziet als entertainment en spectaculaire spannende wedstrijden wil zien, daar wil de Europese fan vooral kwalitatief hoogstaand spel zien. Onderzoek heeft aangetoond dat de televisiekijker liever Barcelona thuis een wervelende show ziet geven en dik winnen, dan een spannende uitwedstrijd zien spelen. De Europese fans smullen juist van een 1-7 door Bayern in Rome, waardoor competitief evenwicht maatregelen niet snel geaccepteerd zullen worden.

Oplossing

Moeten we dan maar gewoon accepteren dat de Champions League pas weer spannend wordt bij de kwartfinale? Waarschijnlijk wel. Toch zou het best mogelijk zijn om met een aantal eenvoudige maatregelen de clubs uit de kleine competities weer kans te geven:

- 1) Ga terug naar een systeem met minder wedstrijden en minder teams uit grote competities. Hoe minder vaak je tegen elkaar speelt, hoe groter de kans dat een kleine club kan verrassen en ver kan komen. Met de oude Europa Cup 1 structuur, alleen kampioenen in een knock-out systeem, maken de clubs uit kleine landen echt serieus kans op de prijzen.
- 2) Schaf de marketpool af. Als de verdeling van televisiegelden in ieder geval op Europees niveau een meer solidair karakter heeft, dan wordt het effect van het verschil in thuismarkt in ieder geval niet nog verder versterkt.
- 3) Terug naar een maximaal aantal buitenlanders. Vrijwel onmogelijk binnen Europese regelgeving, zelfs een maximaal aantal homegrown spelers is lastig te implementeren, maar het zou wel uiterst effectief zijn. Hoe minder buitenlandse talenten clubs in de grote competities onder contract mogen hebben, hoe langer dit talent in de kleinere competities blijven spelen.

UEFA zit klem

Ik begrijp zelf ook wel dat de drie voorgestelde maatregelen eigenlijk een stap 20 jaar terug in de tijd zou betekenen. Dit gaat natuurlijk nooit gebeuren. De economische gevolgen voor de grote clubs zouden te groot zijn bij dergelijke maatregelen. De **grootste Europese clubs** hebben zich strategisch verenigd om altijd het dreigement

te hebben richting de UEFA dat zij een eigen league zullen starten. Dit zou funest zijn voor UEFA en de Champions League, waardoor er vrijwel geen maatregelen genomen worden die ten nadele van deze grote clubs zijn.

Ondertussen proberen ook de iets minder grote clubs tegenwicht te bieden. Zij zien dat zij met de huidige opzet kansloos zijn en veelal ongeoorloofde financiële risico's moeten nemen om aan te kunnen sluiten. De UEFA probeert ondertussen alle partijen tevreden te houden. De Europa League wordt belangrijker gemaakt, maar ondertussen blijft de marketpool en competitie-opzet van de Champions League ongewijzigd. De UEFA zit in een lastige spagaat tussen commercie en een spannende competitie. Een spagaat waar ze niet uit lijken te komen en die alleen maar groter wordt.

Europese League onvermijdelijk

Op lange termijn lijkt het onvermijdelijk dat een **Europese topcompetitie** tussen de voetbalgrootmachten er komt. Als El Classico gespeeld wordt is de buzz in Nederland al vergelijkbaar met de Klassieker. Door de toenemende mobiliteit is een voetballiefhebber die voorheen De Graafschap bezocht wedstrijden van Vitesse gaan volgen, inmiddels bezoekt dezelfde toeschouwer wedstrijden van Ajax en de stap richting regelmatig Europese wedstrijden bezoeken in Duitsland of Engeland is niet groot. Zowel in het stadion als op televisie wil de Europese supporter de besten tegen elkaar zien spelen. De populariteit van de Nederlandse Jupiler League lijdt er al behoorlijk onder, maar ook voor de Eredivisie zal het op termijn problemen opleveren.

Gevolg zal een Europese League zijn volgens Amerikaanse principes. Steeds meer **Amerikaanse eigenaren bij Europese topclubs**, die in tegenstelling tot de Europese suikerooms de club wel als een zakelijke investering zien, zullen dit toejuichen. Ontdaan van de kleinere clubs ben ik zeer benieuwd of deze topclubs in een privaat georganiseerde League wel een solidair systeem zullen opzetten waarin competitief evenwicht bewaakt wordt. De enige kans die de traditionele voetbalsupporters hebben om deze beweging tegengas te bieden is om juist **de eigen competitie weer te leren waarderen**. Ja, het niveau is iets lager. Maar het heeft ook zijn charmes.

Een beweging als 'tegen het moderne voetbal', **mooi gedocumenteerd door Tegenlicht afgelopen week**, biedt wellicht nog enig perspectief. Zelf acht ik de kans echter groot dat een Europese League de Big 5 compleet zal maken samen met de NFL, Major League, NBA en NHL.

Afbeeldingen (CC): Ronzo - Victor

Hans Slender

Docent/onderzoeker Hanzehogeschool Groningen

Hans Slender (1982) is werkzaam als docent/onderzoeker aan de Hanzehogeschool Groningen, Instituut voor Sportstudies en als onderzoeker binnen het lectoraat Sportwetenschap. Hij heeft een kritische blik op het sportwerkveld en is actief binnen de vakgebieden sporteconomie, organisatieverandering, ondernemerschap en evenementen. Ook heeft hij affiniteit met nieuwe media en de mogelijkheden van netwerkvorming binnen de sport.